

DET TALTE ORD GÆLDER

Samråd, Forsvarsudvalget

Fremrykket indkøb af produktionsdele til F-35

1. december 2016

Indledning

Tak for ordet og for de fremsatte spørgsmål H-J (af Hr. Holger K. Nielsen) vedrørende anskaffelse af enkeltkomponenter, der skal indgå i produktionen af danske kampfly.

Inden jeg går i gang med selve besvarelserne af dagens samrådsspørgsmål vil jeg gerne præcisere en oplysning fra samrådet her i udvalget den 13. oktober. I forbindelse med samrådet om finansiering af kampflyanskaffelsen, blev det nævnt, at der påregnes at indgå en såkaldt block buy kontrakt, jævnfør den politiske aftale om anskaffelse af nye kampfly, der skal omfatte tre produktionsserier af F-35 kampfly svarende til anskaffelse af 17 danske fly.

Et block buy er stadig under afklaring. F-35 partnerskabet afsøger p.t. muligheden for at indgå en block buy kontrakt for fly til levering i henholdsvis 2020, 2021 og 2022. Idet Danmark ikke skal have fly leveret i 2020 er der på nuværende tidspunkt tale om, at Danmark potentielt indgår i block buy for de fly, der skal leveres i 2021 og 2022, svarende til 10 fly. Som nævnt er block buy endnu ikke afklaret, og det er derfor stadig ikke fastlagt, hvor mange fly Danmark anskaffer igennem et potentielt block buy.

Jeg vil nu gå videre til besvarelsen af dagens samrådsspørgsmål. Spørgsmål H og I vil blive besvaret samlet og efterfølgende vil jeg gå videre til spørgsmål J.

Samrådsspørgsmål H

Spørgsmål H lyder som følger:

”Ministeren bedes redegøre for, om han er tryk ved udsigten til, at der allerede nu ser ud til at være dele til F35, som ophører med at blive produceret, inden produktionen af de danske kampfly påbegyndes, sådan som det fremgår af aktstykke 14 til Finansudvalget, at ”visse dele og materialer til de produktionsserier, hvori de danske F-35 fly skal indgå, forventes at udgå af produktionen fra underleverandørens side.”

Samrådsspørgsmål I

I spørgsmål I bedes Ministeren: *”redegøre for, hvad det har af betydning for fremtidig anskaffelse af reservedele til F35 flyene, at dele til F35 ophører med at blive produceret, inden produktionen af de danske kampfly påbegyndes”.*

Jeg vil først starte med at rette nogle af de misforståelser, der har floreret i sagen:

- Det handler *ikke* om reservedele.
- Det handler *ikke* om, at F-35 er på vej ud af produktion.
- Det handler *ikke* om, at anskaffelsen af kampfly bliver dyrere end det, der er fastsat i den politiske aftale.

- Og det handler *ikke* om tiltag, der er særlige for Danmark – tværtimod.

Systemer og dele til F-35 flyet består af ca. 300.000 enkeltkomponenter, hvor der i produktionen, i videst mulig omfang, gøres brug af standardkomponenter, der ikke er specifikt udviklet til F-35 flyet, men som også indgår i andre industrier og produkter. Det er almindelig praksis at forsøge at reducere produktionsomkostningerne ved i videst muligt omfang at gøre brug af standardkomponenter.

Der er altså tale om komponenter, der indgår i F-35 delsystemer, men som ikke er specifikt udviklet til F-35. For nogle af disse komponenter kan det ikke betale sig for producenterne at opretholde en løbende produktionslinje, men derimod at producere i serier. Det betyder, at rådigheden af disse komponenter kan falde – og at prisen dermed kan stige.

F-35 programmet ser løbende på optimering af den fremadrettede produktion af flyene. I den forbindelse er der generelt fokus på så tidligt som muligt at tage højde for pris og rådighed af de mange komponenter, der indgår i flyets delsystemer.

Fra programmets side har man i den forbindelse lagt op til at indkøbe et lager af de dele, man allerede nu ser et fremadrettet behov for, og som vurderes tilstrækkeligt til at opretholde produktionen i en årrække, indtil en ny del er testet og kvalificeret til at erstatte den gamle del. Det vi så skal tage stilling til er, om vi sammen med de andre brugerlande, ønsker at deltage i dette indkøb. For mig at se er anskaffelse af komponenter, vi allerede nu ved vil udgå af produktion, et udtryk for rettidig omhu.

Denne fremgangsmåde er ikke unik for F-35 programmet. Det er en almindelig praksis i amerikanske materielprojekter at have fokus på sine forsyningskæder og på at identificere delkomponenter, der vil udgå af produktion. Man kan vælge at have en reaktiv tilgang, hvor der tages hånd om det, når komponenterne er udgået af produktion. Eller man kan have en proaktiv tilgang. Det amerikanske forsvarsministerium har en proaktiv tilgang, hvor det søges at afdække de fremadrettede behov for komponenter med henblik på at sikre forsyningslinjen og anskaffe komponenterne i det nødvendige omfang. Det er heller ikke ualmindeligt, at man også i civil industriel produktion har fokus på sine forsyningskæder.

Indkøb af komponenter til hele den resterende produktion af kampfly er dog forbundet med udfordringer, idet man blandt andet ikke med sikkerhed kan sige, om de pågældende komponenter skal anvendes i hele den resterende produktion.

Det forudses, at der over F-35 kampflyets levetid, som ved andre våbenplatforme, vil ske en opdatering og modificering af forskellige systemer og komponenter. Idet man ikke entydigt kan definere behovet for enkeltkomponenter for hele flyets levetid er der derfor tale om en balance, når behovet for anskaffelse af enkeltkomponenter gøres op.

I forhold til økonomien i anskaffelsen af komponenterne vil jeg gerne understrege, at der er tale om fremrykning af udgifter, der afholdes inden for den afsatte økonomiske ramme for kampflyanskaffelsen, der fremgår af den politiske aftale. Der er således ikke tale om merudgifter i forhold til de rammer, der er fastsat i aftalen.

Jeg vil til sidst understrege, at Danmark ikke er alene om at anskaffe komponenterne. De øvrige F-35 brugerlande deltager også i indkøbet og har gjort dette løbende i programmet. Derfor er den danske situation ikke unik, men et udtryk for at vi har et stærkt F-35 partnerskab, der ser fremad med henblik på at sikre forsyningslinjen og holde omkostningerne nede. Det ser jeg som udtryk for godt købmandskab.

Samrådsspørgsmål J

I spørgsmål J bedes Ministeren: *“redegøre for, om han forsat mener, man har valgt den rigtig type kampfly, set i lyset af de nye oplysninger om, at der er dele til F35 som ophører med at blive produceret”.*

I forlængelse af mine tidligere bemærkninger ser jeg ikke noget problem i, at man tilrettelægger produktionen af F-35 kampfly fremadrettet med henblik på at anskaffe de udgående komponenter, man allerede nu ved, vil skulle indgå i produktionen samt at reducere produktionsomkostningerne i fællesskab blandt partnerlandene.

Jeg anser stadig F-35 som det bedste og mest fremtidssikrede valg for Danmark.